

Tilsyn på Fjelsø Friskole 2019/20.

Skolekode: 793009

Som bekendt skal tilsynsrapporten laves digitalt på en tilsynsportal, som ministeriet har oprettet. Her er det først muligt at lave den helt færdig fra midt maj til ultimo juni, på grund af den enkelte skoles indberetning af årsregnskab inden 15. maj.

Tilsynsrapporten har nu mere karakter af afkrydsning med få kommentarer, så for at give jer forældre et mere nuanceret indtryk, får I også en mere "poetisk version".

Som tilsynsførende på Fjelsø Friskole er det min opgave at føre tilsyn med:

- **elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk**
- **at skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen**
- **at vurdere om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse**
- **at undervisningssproget er dansk**

(Bekendtgørelse om valg af tilsynsførende ved friskoler og private grundskoler)

Udgangspunktet for vurderingen er standpunktet for eleverne som helhed samt undervisningen generelt og ikke den enkelte elevs standpunkt.

Jeg har i skoleåret 2019/20 fulgt undervisningen d. 25. november 2019 og 12. februar 2020. Jeg har fået de oplysninger fra både skolens hjemmeside og samtaler med skolens leder og lærere, der kunne være relevante for mig for at udføre mit tilsyn. Jeg har desuden fulgt med i skolens liv på skolens facebook.

I dette skoleår har jeg fulgt undervisningen i forskellige fag i alle klasser og har også været så heldig at besøge skolen i musicalperioden.

Jeg har deltaget i morgensang, hvor der var en god stemning og ikke mindst stort engagement under fællessang. Sangvalget spænder bredt, hvilket betyder at elever får indtryk af den danske sangsskats mangfoldighed. Under mit besøg var det julesange, der blev sunget som forberedelse til det kommende julemarked den 30.11 på skolen. Lydhørheden var også stor under besked, for der kunne jo være noget der var vigtigt. Morgenfortællingen tog udgangspunkt i U-landskalenderen og de elevfortællinger med billeder, som var lavet om fattige børns skolegang i Bangladesh - Dhakas børn. Her bliver unge piger på 13 år bortgiftet, mange forlader skolen for at tjene penge til familien. Et billede viste en dreng på 8 år, der syede skoletasker på en fabrik - og arbejdsdagen var

på 12 timer. U-landskalenderens undervisningsmateriale er veltilrettelagt og giver et godt indblik i, hvor forskellige vilkår børn verden over vokser op i.

Læsebånd: Der er fastlagt 20 min. læsning hverdag efter morgensamling. Jeg listede lidt rundt blandt eleverne og oplevede både ro og interesse i at læse. Om fredagen er der makkerlæsning i familiegrupperne, som også bruges aktivt i forbindelse med lejrskolen. Her spiser eleverne sammen i familiegrupperne, hvilket giver en hvis tryghed.

Fjelsø Friskole lægger stor vægt på at bevægelse er indbygget rutine i undervisningen, hvilket man godt kan mærke på eleverne. De er tydeligvis mere opmærksomme i undervisningen efter en bevægelsespause.

Udeskole i indskoling tilgodeser især fagene: Historie, billedkunst, musik, hjemkundskab, natur/teknik, håndarbejde, biologi, geografi og sløjd. Under mit besøg i fik jeg gennem elevernes og de ansvarlige læreres beskrivelse af "Udeskole" et godt indtryk af, hvad udeskoledagen midt på ugen bliver brugt til. En tydelig og gennemtænkt plan for emnerne i løbet af skoleåret viser, at de boglige fag også kommer i spil sammen med de praktisk-musiske fag. Astrid Lindgren og fortællingerne om Pippi var et af de første emner eleverne fik mulighed for at fordybe sig i. I november til januar er det store emne Bangladesh og Dhakas børn som er fra U-landskalenderen; et meget inspirerende undervisningsmateriale, der er lavet i samarbejde med Danida og undervisningsministeriet. I tilknytning til emnet har Kenneth Bøgh Andersen lavet en bog: Trækfuglen. Senere på året skal eleverne i teatret og se eventyret "Hans og Grethe"

Jeg var med fra begyndelsen i dansk i 1. klasse og oplevede, hvordan de begynder hver morgen med "vende kalenderen" og bruger det som anledning til at tale om ugedage, måneder og årstider. Eleverne inddrages både med praktiske små opgaver og med almindelig samtale om tingene. Dagens program bliver også gennemgået, så eleverne ved hvad de skal i løbet af dagen. En god struktureret måde at begynde dagen på især i indskoling.

I dansk i slutningen af 0. klasse blev "*På vej - 1. Læsning*" introduceret. Som overgangslæsebog i begyndelse af 1. klasse bruges "*Søren og Mette*", så alle er godt rustet til at gå i gang med "*Den 1. Læsning*", hvor der er forskellige web-opgaver til historierne tilknyttet. De forskellige opgavetyper tilgodeser flere danskfaglige elementer som: stavelser, lyde og orddannelse. Opgaverne er i forskellige sværhedsgrader og tilgodeser derfor kravet om undervisningsdifferentiering. Eleverne har desuden mulighed for at læse i forskellige frilæsningsbøger og arbejde i ekstra opgavebøger på forskellige niveauer.

Idrætstimen med 1.-2. klasse begyndte med masser af opvarmning til musik. Gadedrengehøp, løb forlæns og baglæns satte både pulsen i vejret og gav varmen. Bagefter blev der danset "*Åh Susanne*", "*Med hænderne siger vi klap, klap, klap*", "*Skomagerdrengen*" og "*Tyv, ja tyv ska' du være*". Eleverne var gode til danse de forskellige danse efter en meget tydelig instruktion. Selv den lidt svære dansefatning

lykkedes efter mange kommentarer om, hvorfor det er "herren, der skal føre damen". Fællesdansene viste meget tydeligt, at klasserne har det godt sammen.

3./ 4. klasse arbejdede koncentreret med tabeller enkeltvis og parvis og 7./8.s matematiktime begyndte med evaluering af de løste opgaver på matematikfessor. I matematikbogssystemet Kontext var emnet "De unge smagsdommere", knyttet op på opgaver med brøker, procent, og decimaler. I løbet af timen var der hjælp at hente til den næste afleveringsopgave i problemeregning. Eleverne arbejdede gruppevis og var gode til at hjælpe hinanden.

Jeg har i år fulgt tyskundervisningen i to grupper: I 5./6. var omdrejningspunktet "Die wochentage lernen" sammen med forskellige opgaver om præpositionerne "Vor, nach, zwischen", som blev gennemgået på Clio. Tysk. Undervisningsportal. Opgaven med at sætte ugedagene i rigtig rækkefølge løste eleverne hurtigt. De var trygge, når de gav svaret højt på tysk og ville gerne arbejde med stoffet. Næste emne Monaten blev kort præsenteret ved en tysk sangleg. Ud over UV. portalen er der mulighed for i andre materialer, at løse ekstra opgaver i forskellige sværhedsgrader. 7./8. klasse havde fokus på substantivernes køn - der, die, das og die i flertal. Vigtig viden, da det gør det så meget nemmere at lære den berømte kasserollebøjning.

I 5./6. klasse i engelsk var temaet Captain Cook. Eleverne havde forberedt fremlæggelser om skibet Endeavour - og hvad der var vigtigt at tage med på rejsen. Der blev foreslået alt fra søkort, øl og til rene lagner. Opgaven var stillet, så der var rig mulighed for undervisningsdifferentiering.

Musicalen "Klimarejsen" var skrevet af 7./8. klasse i samarbejde med de lærere der var tilknyttet gruppen. Rammefortællingen, som er inspireret af Charles Dickens "Et juleeventyr", begynder med at H.C. Andersen, lige har skrevet et ny eventyr "Klimarejsen", hvor vi møder en moderne familie, som lever efter moderne normer mht. forbrug. I løbet af musicalen møder vi kendte figurer fra eventyrerne: "Hvad fattter gør er altid det rigtige", repræsenterede fortiden, "Hyrdinden og Skorstensfejere nutiden og "Den lille havfrue" fremtiden. Eleverne havde ønsket at kombinere deres kendskab til eventyr med deres optagethed af klimadebatten og ikke mindst de voldsomme brande i Australien. En fin måde at arbejde med intertekstualitet på.

I løbet af musicalugen var eleverne fordelt på 4 værksteder: Skuespillere, musik, kulisser, kostumer og lys og lyd. Der var generelt en god stemning blandt eleverne, som arbejdede koncentreret med de forskellige opgaver. Fællesskabet er vigtigt i et musicalforløb. Alle har en rolle i en musical - og eleverne opdager at skuespillerne ikke kan gøre det uden aktører fra de andre værksteder. De praktisk-musiske fag tilgodeses og styrkes i høj grad de kreative processer, så musical har stor betydning for elevernes dannelse.

Min vurdering af fagligt indhold og arbejdsformer.

Jeg har i alle klasser i de boglige såvel som de praktisk-musiske fag/tematimerne oplevet undervisning båret af stor faglighed og seriøsitet. Undervisningens tilrettelæggelse er præget af grundighed og en meningsfuld vekslen i aktiviteter. Arbejdsformerne lægger op til, at eleven lærer at tage ansvar for sig selv såvel som for gruppen. Den enkelte undervisningstime er præget af den enkelte lærers personlighed. Der er alligevel en klar fælles holdning og ensartethed i opbygningen af undervisningen. Dette er med til at give sammenhæng i en travl hverdag. Udeskoledagen for indskoling, som repræsenterer de fleste praktisk-musiske fag, har stor betydning for børnenes almene udvikling og indlæring og er med til at udvikle evner, der også har værdi i andre fag. De praktisk-musiske fag understøtter indlæringen i de boglige fag, men er også som selvstændige fag/forløb med til at udvikle børnene til hele mennesker.

Læringsmiljø.

I klasserne er der et godt læringsmiljø. Rollefordelingen mellem lærer og elever er klar. I alle klasser oplevede jeg ro og koncentration i undervisningen. Eleverne mødes med en positiv forventning fra såvel skolen som den enkelte lærer. Det handler om at søge viden, være nysgerrig og gøre sit bedste. Jeg har også i år bemærket, at lærerne er dygtige til at give hvert barn i klassen den opmærksomhed, barnet har brug for med udgangspunkt i det enkelte barns faglige standpunkt. Der tages i høj grad hånd om de børn, der har brug for ekstra støtte, og samtidig er der udfordringer til de hurtige og kvikke.

Det psykiske miljø.

Et godt socialt miljø i klassen er en væsentlig forudsætning for at eleverne kan få et fagligt udbytte. Fjelsø Friskole vægter fællesskabet og elevernes trivsel højt. I alle klasser er der ikke kun fokus på faglighed, men også den enkelte elevs trivsel.

Det fysiske miljø.

Fjelsø Friskole har gode fysiske faciliteter, som i den grad signalerer at "her er er rart at være". Der er store klasselokaler, en fællessal til morgensang og fællesmøder. Der er computere i undervisningslokalerne, som eleverne ind imellem bruger i undervisningen.

Udearealerne, som bliver brugt flittigt til frikvarterets frie leg, er hyggelige og overskuelige. Her leges på tværs af alle aldre i al slags vejr.

Øvrige tilsynsaktiviteter

I mine samtaler med skolens leder og lærere har vi i år bl.a. drøftet

- skolens daglige virke, undervisningsplaner og undervisningsmateriale
- skolens forberedelse af eleverne til "frihed og folkestyre" og af "elevernes demokratiske dannelse"

Samlet vurdering.

Jeg har under mine besøg på Fjelsø Friskole mødt et fagligt kompetent og meget engageret personale, der leverede veltilrettelagt undervisning. Jeg har oplevet et velfungerende skolemiljø, hvor der tages hånd om den enkelte. Skolens undervisning bygger på en positiv forventning til den enkelte og ruster eleverne på bedste vis til at klare livet – også uden for skolen.

På baggrund af mine iagttagelser kan jeg konkludere:

- at undervisningen i dansk, matematik og engelsk på alle måder står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolens samlede undervisningstilbud herunder de praktisk-musiske fag også ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse
- at skolens undervisningssprog er dansk

Vium, den 23. april 2020 Henriette Haar Mønsted

